

DE GELOOFSBRIEVEN VAN UW NIEUWE REDACTEUR

In de allereerste plaats: een gelukkig 1959. Het is een beetje laat, maar wij hopen dat deze vernieuwde 'Kor' een pleister op de wonde zal zijn.

EEN BEETJE PHILOSOFIE

We zijn allen lid van een vereniging. We doen dan ook allemaal ons best om vereniging en liefhebberij vooruit te helpen. Dit nummer heeft een even grote inhoud als de dikste Kor die ooit verscheen (Sept. '57). De redactie ziet dit voor de toekomst als de minimum dikte. Het woord is verder aan u allen. Men zegt wel eens: "Een volk krijgt de regering die het verdient". Zo krijgen ook de leden van een vereniging het blad dat zij verdienen.

HOBBIE EN STUDIE

Een mens moet een hobbie hebben. Maar om van een hobbie iets te maken mag men zich ook wel eens inspannen. Ik persoonlijk ben van mening, dat men van de wonderen der natuur meer kan genieten naarmate men er meer van weet. Het is onwaar, dat kennis en schoonheid niet samen kunnen gaan.

WAAROM EEN AQUARIUM?

Omdat het zo mooi is, of omdat het zo interessant is, of als studie-hulpmiddel. Mooi en interessant is de natuur altijd! Niet iedereen houdt van studeren. Maar hoedt u voor kitsch! Zij die alleen maar van een mooi aquarium willen genieten, kunnen niet zonder de hulp van de 'studiehoofden'. Voor allen is plaats in onze vereniging en in ons blad.

WAAROM EEN ZÉE-AQUARIUM ?

Ieder z'n smaak. Maar heeft u er wel eens bij stil gestaan, dat drie kwart van alle soorten levende organismen in zee leven? Verder is wat in zee leeft niet in zoet water of op land te vinden; en omgekeerd. Bovendien zijn zeer veel interessante diergroepen uitsluitend in zee te vinden.

ZOET WATER EN ZEEWATER ZIJN ALLEBEI WATER,

en een Neon tetra en een Schol zijn beide vissen. In wezen is er niet zo'n afstand tussen zoet en zee-water en wat daarin leeft. Er is eigenlijk geen scherpe scheiding aan te geven. Het lijkt me beter te spreken van water als levensmilieu, en dat kan dan water zijn met allerlei zoutgehaltes en temperaturen. Ook in de aquariumtechnieken is er niet veel verschil. Dat is beperkt tot enkele details. En volgens mij kunnen de zee-aquariumliefhebbers nog veel leren van bv. de kweekmethoden van de 'tropische zoetwater-lieden'. En trouwens, wat zou het een onzin zijn om een vereniging van brakwater-aquariumliefhebbers op te richten. We zijn toch al met zo weinigen. Elke versnippering is fout.

OP VISITE BIJ DE DIEREN THUIS

Om onze dieren het naar de zin te kunnen maken, moeten we weten welke eisen zij in de vrije natuur aan hun milieu stellen. Dit kan door ze in de vrije natuur te bestuderen. Onze mogelijkheden zijn aanzienlijk vergroot door de moderne duikapparatuur. Dit is eigenlijk de achtergrond van onze voorliefde voor het 'veldwerk'. Bovendien kan ik me haast geen prettiger ontspanning voorstellen, dan een dag zwemmen, duiken, zonnebaden en snuffelen in onze prachtige provincie Zeeland, waar het water warmer is dan aan de Riviera en bijna even helder. En je kunt er zo lekker oesters en krab eten. En dan nog allerlei moois voor de bak op de koop toe!

VOOR HEN DIE NIET AAN DE KUST WONEN

is het iets lastiger, maar zeker niet onmogelijk. We broeden op middelen hen meer steun te geven. Echter, ze zullen zelf ook de handen uit de mouwen moeten steken. Binnenkort hoort u er meer over.

WAT KOMT ER IN ONS BLAD ?

In principe: voor elk wat wils. Wij zullen ons niet beperken tot het aquarium en tot het nederland-

se taalgebied. Ook niet tot de Noordzee. Wij zoeken speciale medewerkers voor oa. de Noordelijke IJszee en de Philippijnse Trög. Misschien heeft iemand nog een kennis wonen aan de Beringstraat? Van artikelen in nederlandse tijdschriften noemen we alleen de titel. Iedereen kan die lezen. Van artikelen in vreemde talen geven we graag uittreksels, speciaal voor hen die geen vreemde talen kennen. Overigens, waarom leert u bv. geen engels? Te oud bent u er nooit voor en de prachtigste boeken komen binnen uw bereik! We noemen veel boeken, omdat we er van overtuigd zijn, dat ze onontbeerlijk zijn voor hen die dieper willen duiken in deze liefhebberij. Enfin, als u in dit nummer een beetje tussen de regels leest, zult u heus wel begrijpen welke koers we willen varen.

EELKE MAAND EEN NATIONAAL CONGRES

Ja, maar dan per brief en in 'De Kor'. Ons blad is HET middel van contact tussen de leden, temeer daar onze vereniging een landelijke is.

Ons lid A. te B. heeft iets in z'n bak gezien. Daar moet over geschreven worden. Hij zet zich met gefronsd voorhoofd aan z'n schrijftafel en begint al vast een flinke voorraad deftige woorden te verzinnen. Het moet immers een ARTIKEL worden! Het is echter nooit klaar gekomen. Waarom niet? Omdat men het te moeilijk ziet. Waarom zouden we het voortaan niet heel gewoontjes en gezellig doen? Heeft u problemen, successen, of zo maar een woedende schrijflust, welnu, schrijf dan een gezellige brief naar de redactie. Schrijf geen artikel maar een doodgewone brief. Zo kunnen alle leden praten met alle leden via 'De Kor'. Elf maal per jaar!

SCHRIJVEN IN 'DE KOR'

Voor hen die toch artikelen willen schrijven, zal ik een paar nuttige boekjes noemen. Dat zijn dan: 'Wat en hoe?', door Prof. Dr. J. Lindenberg, Van Gorcum, Assen; 23 pag., f 1,50. Ten tweede: 'Geen taalgebruik',

door Mr. F.B. Bakels; Scheltema en Holkema NV, A'dam; 64 pag., f 2,25. En tenslotte: 'Wenken voor sprekers en schrijvers', D.B. Centen's Uitg. Mij., A'dam; 36 pag. f 1,25.

Als u het manuscript klaar heeft kunt u het het beste twee dagen laten liggen. Pak dan een rood potlood en schrap alles wat er te veel in staat. Dat is ongeveer de helft. Als u het dan kunt tikken op regels van 52 letters, bespaart u veel werk.

In het bijzonder hoop ik dat de vakmensen die dit nummer lezen vaak aan ons willen danken.

BESPREKEN VAN BOEKEN

Er staan enkele voorbeelden in dit nummer. Let er op of titel en inhoud met elkaar overeenstemmen. Tracht een indruk te geven van niveau en inhoud. Maak er iets leesbaars van. Op voorstel van de redactie zullen de recensie-exemplaren niet meer het eigendom van de recensist worden, maar deel uit gaan maken van de:

VERENIGINGSBIBLIOTHEEK,

die we willen opbouwen. Wanneer vroegere recensisten aan deze regeling terugwerkende kracht willen geven, wordt dat van harte toegejuicht. Zij zullen zich onsterfelijk maken in de geschiedenis van onze vereniging! Als u boeken recenseert die uw persoonlijk eigendom zijn, is het natuurlijk wat anders. Over die bibliotheek hoort u nog wel meer.

COMPLEET HANDBOEK VOOR DE ZEE-AQUARIUMLIETHEBBER

De redactie werkt aan een greefs plan. We willen regelmatig in afleveringen een losbladig 'Handboek voor het zee-aquarium' laten verschijnen in 'De Kor'. Het zal onbepaald uitbreidbaar en vernieuwbaar zijn, en daardoor up to date en volledig, maar in principe nooit klaar. Het zal de leden niets kosten, want voor hun is het gewoon een deel van 'De Kor'. Zij kunnen er zelfs zelf aan meewerken. We hopen de naden van vele provincies met elkaar te verbinden.

We zouden dan meteen verlost zijn van het probleem van de steeds terugkerende artikeltjes voor beginners. De eerste afleveringen verschijnen zeer binnenkort en vormen een beknopte handleiding voor beginners. Elk nieuw lid krijgt deze en het boek voor zover het is verschenen, bij toetreden tot B.M.

EB EN VLOED

Daarover in het Februarinumner nog iets meer. De meest geschikte dagen om een verzamelexcursie te organiseren zijn die omstreeks het springtij. In het tweede deel van het tabelletje vindt u de uren en minuten die u moet optellen bij of aftrekken van de hoogwatertijden voor Rotterdam om de laagwatertijden te krijgen voor de genoemde plaatsen.

LITERATUUR

De redactie is ten alle tijde bereid, om leden te helpen met een literatuur-onderzoek voor het een of andere onderwerp. Bedenk verder, dat de Openbare Leeszaal in uw woonplaats vaak meer hebben dan u denkt. Dan zijn er ook nog universiteitsbibliotheken. Enfin, u kunt ons altijd schrijven, maar
U DOET ER ONS EEN ENORM PLEZIER MEE, ALS U VOOR HET
ANTWOORD OP UW VRAGEN EEN GEFRANKEERDE EN GEADRES-
SEERDE ENVELOPPE BIJSLUIT. HET SPAART ONS EN U GELD
EN VOORAL TIJD!

EEN PAAR PLANNETJES

Op ons programma staan nog dingen als een onderzoek naar de leesintensiteit, een enquête, proeven met visgeluiden en wateranalyse.

DE GLANZENDE TERPELHOORN LEVEND GEVONDEN H.P.Ober

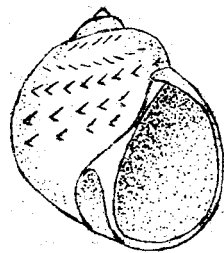
Katwijk: 15-6-1958, 3 levende exemplaren, vlak ten noorden van de 'Noorderpier'. 27-7-1958, 3 levende exempln., ongeveer 2 km ten zuiden van de monding van de Oude Rijn.

IJmuiden: 4-10-1958, 4 levende exemplaren ten zuiden van de pieren.

Wasschrift van de redactie:

De Glanzende Tepelhoorn (*Natica poliana* alderi, Forbes) zou levend voorkomen in de Zeeuwse stromen, maar niet voor onze kust, waar alleen lege schelpen aanspoelen. De bovengenoemde vondsten in aanmerking genomen vragen we ons echter af, of deze bewering nog wel houdbaar is. De Gewone Tepelhoorn (*Natica catena* DaC) zou wèl voor onze kust leven.

Beide slakjes zijn echte rovers en leven van tweekleppigen, in de schelp waarvan zij een kegelvormig gaatje boren. Door dat gaatje wordt een lange dunne slurf gestoken en zo wordt de schelp leeg gegeten. Vooral de Halfgeknotte Strand-schelp (*Spisula subtruncata*) moet het nogal eens ontgelden. U zult de doorboorde schelpen vast wel eens op het strand hebben gevonden.

Glanzende Tepelhoorn
Fig. 1

U I T D E T I J D S C H R I F T E N

GEDROOGD LEVERPOEDER ALS VOER VOOR KLEINE DIEREN

D. Howie beschrijft de resultaten van voerproeven die hij heeft genomen met allerlei gedroogde en gemalen voedingsmiddelen.

De proeven werden gedaan op larfjes van wormen (*Annelida*). Goede resultaten had hij met eipoeder, maar het meeste succes werd geboekt met leverpoeder. De groei was enkele malen beter dan wanneer gevoerd werd met gekweekt plankton.

Uit enkele voorlopige proefjes zou blijken, dat dit voer waarschijnlijk niet zo geschikt is voor oosterlarven.

Overigens zijn er nog aardig wat diersoorten, waarbij u het eens zou kunnen proberen!

Nature, 181, 1486 (1958)

NIEUWE VIS ONTDEKT BIJ ENGELAND: GOBIUS FORSTERI

De heer P.G. Corbin, van het zeebiologisch lab. in Plymouth schreef iets over een nieuw ontdekt visje, lid van het geslacht Gobius.

Bij duiken met persluchtapparatuur werden door de heer G.R. Forster enkele exemplaren gevangen van een zeer bont gekleurde Gobius-soort, die hoogst waarschijnlijk nieuw is. De visjes, ongeveer 12 cm lang, waren prachtig oranje gevlekt en gestreept. De vis mijdt brak water en leeft tussen de rotsen op een diepte van 6 tot 10 meter. Hij is buitengewoon schuw en snel.

Hoewel de vis leeft en broedt in het aquarium, werd hij na 2 jaar nog niet tam! Van Mei tot Juli werden de eitjes in dunne lagen tegen de onderzijde van stenen afgezet en dan door het mannetje bewaakt. Na een week kwamen de jongen uit.

Immiddels heeft men dit visje, dat genoemd is naar zijn ontdekker, al aangetroffen bij Plymouth, St. Helier en Santander. Aan de engelse zuidkust langs Devon en South Cornwall van Hope Cove bij Bolt Tail tot de monding van de Helford River.

Een afbeelding komt te staan in het binnenkort te verschijnen boek van Prof. A. Hardy: "The Open Sea, Part 2, Fish and Fisheries". (Uitgave: Collins)
Nature, 181, 1659 (1958)

OVER REGENERATIE BIJ SABELLA EN TUBULARIA,

kunt u lezen in een artikel van S. Meryl Rose in 'Scientific American', 199, Nr. 6, 36-41 (Dec. 1958). Sabella is een mariene worm en Tubularia is de bekende poliepenkolonie met de rose 'bloemetjes'.

ZENUWEN VAN 1 mm DIKTE

heeft de Pijlinktvis (Loligo) en daarom leent dit dier zich goed voor allerlei proeven er mee. Men kan meetelectroden in deze zenuwen steken, enz. Over deze proeven schrijft Richard E. Keynes in
Sci. American, 199, Nr. 6, 83-90 (1958).

TWEEDEHANDS ONTWIKKELTANK VOOR RÖNTGENFOTO'S
ALS KOELINSTALLATIE VOOR ZEE-AQUARIA

H.C.

Prof. P.A. St John schreef in het blad van Ward's instituut voor biologische leermiddelen, in de USA, een artikeltje over het inrichten van zee-aquaria voor het research-laboratorium. De bedoeling was in hoofdzaak om ongewervelde dieren in leven te houden voor allerlei proeven.

De professor zegt zelf het nog maar enkele maanden te doen en ik kan het, met alle respect, niet in alles met hem eens zijn.

Hij lucht intensief door met fijne belletjes. OK.

Hij filtert zeer intensief met zand en vernieuwt minstens elke week zijn filters. Uit de foto's valt op te maken dat het heus geen kleine filters zijn. Ik vraag me af of dat nu nodig is.

Dan legt hij de grootste nadruk op wassen van bodemzand en schoonmaken en nog eens schoonmaken. Ik heb zelf nog nooit moeilijkheden gehad van vervuiling en van 'levend zand'. In tegendeel. Ik voel absoluut niets voor zo'n steriele bak.

Waarmee ik het echter totaal oneens ben, is zijn bewering dat een zee-aquarium beslist niet kleiner mag zijn dan 100 liter. Ik heb vaak en met succes zee-aquariumpjes van 200 cc gehad in petrischalen. Volgens prof. St John is er te veel sterfte in kleine aquaria. Ik heb hem geschreven om meer details.

Bijzonder aardig is zijn methode om het water in de bak op een goede lage temperatuur te houden. Het wordt daartoe niet alleen door het filter gepompt, maar ook nog door een ontwikkeltank voor röntgenfoto's. Deze foto's moeten ontwikkeld worden bij temperaturen van een paar graden Celsius boven nul. De tank is voorzien van thermostaten en wordt niet aangetaast door het zee-water. De professor kocht hem tweedehands voor 1 dollar!

Ward's Nat. Sci. Bull., 32, Nr. 1, 7-11 (1958)

DOE NIEUWE DIEREN NOOIT NIETEMEN IN UW AQUARIUM.
DOE ZE ALTIJD EERST ENKELE DAGEN IN EEN APART BAKJE.

ROSE PARELS OP COMMANDO

U zult wel weten dat in Japan kunstmatig parels worden gekweekt in oesters en u zult er ook wel van gehoord hebben dat er zwarte en rose parels bestaan. Deze zijn echter zeer zeldzaam. De japanse heren Watabe en Hashimoto hebben echter een middel gevonden om er voor te zorgen dat de 'kunstmatige' parel rose wordt. Hiertoe spuiten zij de oester waarin de parel wordt gekweekt, in met een oplossing van verschillende aminozuren. In 60 tot 70% van de gevallen wordt de parel dan rose! (Er zijn in de natuur zeer veel verschillende aminozuren bekend. Uit hen zijn de eiwitten opgebouwd. Red.)

Deze vinding wordt beschreven in het Japanse octrooi 76 ('58); 11 Januari.

De heer Van Vliimmeren zal in de loop van dit jaar een artikel schrijven over de parelcultuur in Japan. Voor zijn studie kreeg hij van de firma in Japan, die de parels kweekt, veel materiaal. Daarbij was een compleet stel van allerlei soorten parels.

AUSTRALISCHE MALACOLOGISCHE VERENIGING

Eind 1956 hield 'The Malacological Society of Australia' haar eerste bijeenkomst. In September 1957 waren er al meer dan 100 leden.

In September kwam ook het eerste nummer uit van hun blad: 'Journal of the Mal. Soc. of Australia'. Dit eerste nummer was 52 bladzijden dik en kost ongeveer f 9,-.

Het adres van het secretariaat is voor serieuze belangstellenden bij de redactie te krijgen.

TL-'DUBBELFLUX'-LAMP

werd beschreven door H.J.J. van Boort en D. Kolkman in Philips Techn. T., 20, 1-5 (1958).

OVER ZEESLANGEN

schreef Drs. L. Coomans de Ruiter in Lacerta, 16, Nr. 11/12 (1958).

EEN VERBETERDE FILTERTECHNIEK

H. Compaan

In het amerikaanse patent Nr. 2.676.921 (27-4-1954) wordt een verbeterd type binnenfilter voor tropische aquaria beschreven. Nu hebben we hier niet zo veel aan, maar bij de beschrijving wordt iets besproken, dat wél nuttig is voor ons.

U zult allen het volgende wel eens hebben ervaren. Doorgaans pompt men het water in de stijgbuis van een filter op met lucht. Als we weinig lucht toevoeren komt er ook maar weinig water mee omhoog. Vergroten we de luchttoevoer, dan komt er ook meer water mee. Maar als we de luchttoevoer blijven vergroten, zal op een zeker moment de hoeveelheid opgepompt water weer afnemen tot er tenslotte bijna niets meer naar boven komt. Dit nu, is alléén het geval, als men met grote bellen pompt. De uitvinderes, Mary Vansteenkiste, heeft namelijk ontdekt, dat we bij oppompen met kleine belletjes geen last meer hebben van dit verschijnsel. Het gaat dan ongeveer als volgt: de hoeveelheid overgepompt water stijgt mét de luchttoevoer tot een zeker maximum. Daarna helpt het niet of we de luchttoevoer nog verder vergroten, er blijft evenveel water naar boven komen. Het filter werkt nu dus op topsnelheid. Het maximum ligt echter hoger dan we met de zelfde apparatuur, maar met grote bellen zouden kunnen bereiken. Een en ander is met een grafiekje weergegeven in fig. 4.

In het aquarium van de heer Van Vlimmeren te Den Haag is het systeem al enige tijd in gebruik met prima resultaten. Een veel grotere doorpompsnelheid met een goede doorluchting zijn bereikt. Het overgepompte water-lucht-mengsel laten we op een horizontale glazen plaat uitstromen. Van deze plaat drupt het weer in het aquarium terug.

In de praktijk voeren we het als volgt uit. Om fijne belletjes te krijgen nemen we een pitriet uitstromer of een op maat gevild porcus steentje. De opstijgbuis moet van onderen wat verwijd worden. Dat kan op 2 manieren; plastic kunnen we warm maken en oprekken; met glas kunnen we van een gummi stop

gebruik maken (zie fig. 2 en 3).

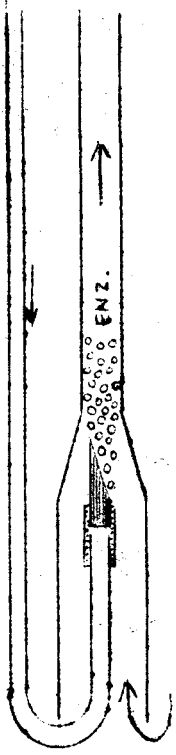

Fig. 2

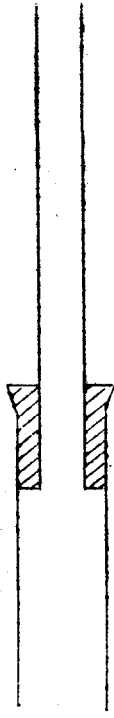

Fig. 3

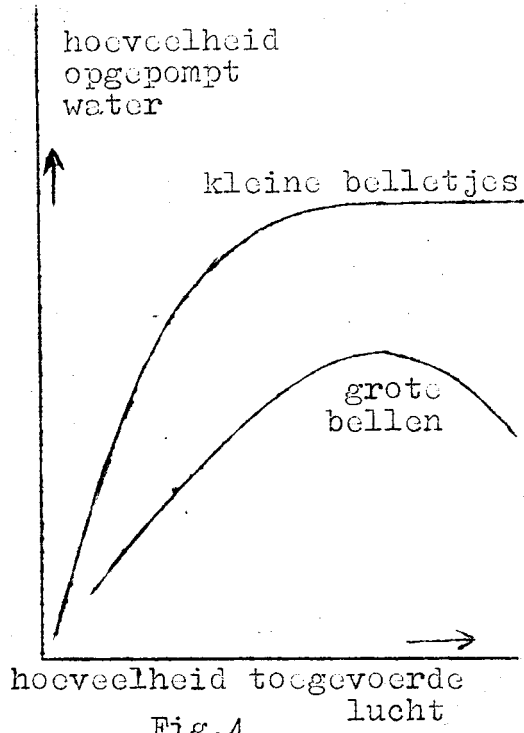

Fig. 4

DOORLUCHTING

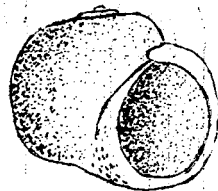
BINNENKORT: GROTE OF KLEINE BELLETJES ?

De zuivering van het afvalwater van grote industrieën stelt de wetenschap de laatste jaren voor enorme problemen. Bij de oplossing daarvan speelt doorluchting een grote rol. Daarover is de laatste jaren dan ook veel geschreven. Wij hopen binnenkort de resultaten van al deze onderzoeken en die van eigen experimenten, voor zover ze voor de liefhebberij van belang zijn, in een serie artikelen samen te vatten.

In de zomer van 1958 vond ik aan de noordkant op het noorderhoofd te Hoek van Holland een jong exemplaar van de Stompe Alikruik (*Littorina obtusata* L.). De kleur was geel. Men heeft daar tot dan toe, bij mijn weten, geen Stompe Alikruiken gevonden. Entrop zegt in zijn boek, dat er in Hoek van Holland toch voldoende voedsel is voor dit dier. Ik zag het, terwijl het over een met darmwier begroeide steen rondkroop. Tot mijn spijt heeft het slakje maar 2 dagen in mijn aquarium geleefd. Trouwens, het is algemeen bekend, dat het zeer moeilijk is om deze dieren in een aquarium in leven te houden.

Naschrift van de redactie:

Voor zover ons bekend, is dit de eerste vondst voor Hoek van Holland, maar voor alle zekerheid hebben we contact opgenomen met het Centraal Systeem van de SWG. Over het antwoord en over het CS zelf hoort u binnenkort meer. De heer Ober heeft ons helaas geen nauwkeurige beschrijving of foto van het door hem gevonden slakje gestuurd. Verder is het natuurlijk niet uitgesloten, dat het dier daar verzeild is geraakt door de een of andere proefneming.

tot 15 mm (fig.5)

WIE VINDT DE VOLGENDE ?

Vanaf het ei tot en met zijn bestaan als volwassen dier is de Stompe Alikruik geheel gebonden aan de aanwezigheid van bepaalde bruinwieren. Als zulke wieren worden in de literatuur genoemd: Blaaswier (*Fucus vesiculosus* L.), Zee-eik (*F. spiralis* L.), Gezaagde zee-eik (*F. serratus* L.) en Knotswier (*Ascophyllum nodosum*). Als de wieren bij laag water droog vallen, moet de atmosfeer om het slakje vochtig en zout blijven. Deze bruinwieren zijn voorzien van luchtblazen, die we in de herfst vaak met kleine gaatjes doorboord kunnen vinden. In zo'n lucht-

blaar zitten dan twee tot tien kleine jonge Stompe Alikruikjes. Vermoedelijk zoeken ze daar bescherming in koude en stormachtige jaargetijden.

Afgaande op de levensgewoonten van dit slakje, kunnen we er misschien voor de aquarium-liefhebber enkele nuttige conclusies aan vast knopen. In de eerste plaats lijkt het me beter het slakje tussen vochtig wier te vervoeren. Ten tweede zal het vermoedelijk alleen goed gedijen in een aquarium dat is voorzien van een eb-en-vloed-inrichting. Volgens proeven in Engeland, doen daarin de voor het slakje onontbeerlijke wieren het ook goed.

Waarom de Stompe Alikruik wel in Zeeland en Den Helder voorkomt en niet in Hoek van Holland, Scheveningen en IJmuiden, is ons niet bekend.

WIST U,

W.Hinners

dat het wateroppervlak in uw aquarium, dat zo vaak met een olie-achtig laagje verontreinigd kan zijn, gemakkelijk gezuiverd kan worden, door er even een vel filterpapier op te leggen?

EN WIST U,

W.Hinners

dat een 'vuile' voorruit in de bak de moeite waard is om met een loupe bekeken te worden? Doet u het naar eens. Een microwereld gaat voor u open!

EVEN UITRUSTEN

W.Hinners

Of wel: in het hol van de leeuw was het drie-doornig stekelbaarsje, toen het tot mijn grote verbazing 2 tot 3 minuten doodstil op een zeedahlia (*Tealia felina* (L.)) lag. Het liet zich zonder de vinnen te bewegen heel langzaam zakken op de tentakels van de wijd geopende zeedahlia, om na enkele minuten heel rustig en zo te zien ongeschonden weer weg te zwemmen alsof er niets bijzonders was gebeurd. De dahlia, die anders bij het minste geringste snel reageert, was en bleef roerloos. Heeft iemand dit wel eens meer zien gebeuren?

Enige jaren geleden maakten we met de heer Entrop tijdens een pinksterkampje in Zeeland een uitstapje naar Wemeldinge. We hebben toen vlak onder de dijk gevist met een vissersboot uit Yerseke en we herinneren ons nog goed dat het er erg diep was. Op de zelfde plaats zijn we op 7 September 1958 eens een duik gaan nemen.

Het duiken vond plaats ten westen van de ingang van het Kanaal door Zuid-Beveland, ter hoogte van het laboratorium voor de oestercultuur. Tijdens laag water begint de diepe geul die daar loopt al op ongeveer 6 meter vanaf de dijk. Het diepste gedeelte van de geul is zeer interessant, maar ook het ondiepe stuk, waarvan men de bodem zonder persluchtapparaat kan bereiken, is zeer de moeite waard.

Het ondiepe plateau (1,5 - 5 meter) is begroeid met enorm veel anjeliëren, waarbij vooral opvalt, dat hier meer verscheidenheid aan kleur is dan op andere plaatsen die we tot nu toe bezochten. Een groot nadeel is echter, dat de stenen te groot zijn om uit het water gehaald te kunnen worden, want de anjeliëren zijn er onder water haast niet af te halen, omdat ze te vast op het substraat zitten.

De bevolking weduerozen en sagartias is minder groot dan aan de overkant bij Strijenham. Individueel zijn de exemplaren echter groter.

Op het ondiepe plateau leven veel botervissen, zeedonderpadden en zelfs op 2 meter diepte zagen we al kreeften. Langs de rand van de diepe geul (ongeveer 12 meter diepte) lagen grote brokken steen, resten van zinkstukken die men regelmatig in het water laat zakken om de dijk te beschermen. Deze stenen zijn fraai begroeid met anjeliëren, golfbrekeranemonen, oesters en verschillende wieren, waarbij suikerwier van 3 meter lengte. Hier leefden ook veel botervissen, wulken, sponsen, zeer grote grondels, enkele heremietkreeften, weinig platvis en nogal wat kreeften (tot ongeveer 40 cm groot).

De bodem van de geul bestaat uit vast grof slik

en hier leeft vrijwel niets. (Althans, zo te zien niet! Red.) Vermoedelijk komt dat omdat de stroom daar zó sterk is, dat alles wat zich in de geul bevindt er als het ware uit wordt geveegd.

Langs de rand van de geul verzamelden we het een en ander om mee naar huis te nemen; dank zij doorluchting met behulp van perslucht kwam alles levend in Den Haag aan.

Tot besluit van deze mooie dag werd nog een bezoek gebracht aan de buitenputten bij Yerseke. Een klein wandelingetje met iemand die daar fuiken had staan leverde ons meer puitalen op dan we op een redelijke manier konden vervoeren. De in de putten opgeslagen dakpannen waren weer prachtig begroeid. Op velen groeiden frisse struiken zeesla, sponswier en hier en daar zelfs suikerwier. Verschillende manteldieren en sponsen groeiden op de vele jonge oesters en dit alles was versierd met kleine anjelieren en golfbrekeranemoontjes. Een zo'n dakpan heb ik in zijn geheel mee genomen (gewikkeld in een in zee-water gedronkte handdoek). Alles is levend over gekomen en mijn bak is door deze aanwinst bijzonder verfraaid. Ook m'n kreeftje is er erg mee in zijn schik want hij heeft inmiddels een vorstelijke maaltijd gehad door enkele oesters van de dakpan te kraken.

104739

CONTRIBUTIE 1959

104739

Bespaart u zelf en vele functionarissen moeite en geld! Betaal zo snel mogelijk uw contributie. Vriendelijk, doch dringend verzoek, omgaande een bedrag van f 6,- over te maken op postrekening no. 104739, ten name van: Ir.H.E.Westenberg, Johan van Oldenbarneveltlaan 20, 's-Gravenhage.

LET OP ! In het novembernummer van 1958 stond een verkeerd giro-nummer vermeld. Het juiste nummer is:

104739

Vaak hoor je de verzuchting slaken: "Wat een arme stranden hebben wij toch!" Zelden iets te vinden dat de moeite waard is om in de bak losgelaten te worden. Hier ga ik dan altijd in de oppositie; het is beslist niet waar! Sterker nog, onze stranden zijn rijk aan een gevarieerd leven.

Hoe ik tot deze mening kom, vraagt u? Dit zal ik trachten uit de doeken te doen, maar dan stel ik u eerst een paar vragen. Doet u regelmatig aan veldwerk, weet u iets van getijdestromen, springvloed, doódtij en de invloed van de verschillende winden op de stroming en de daarmee samenhangende aanspoeling? Niet? Dan gaan we dit nu veranderen en zal ik u iets vertellen over de mogelijkheid op onze, voor u zo kale stranden, het nodige te vinden dat uw bak kan vullen, 'ter leringe ende vermaeck'. Allereerst moet u over een flinke dosis geduld beschikken, en er niet tegen op zien de benen eens flink te gebruiken. Bedenk, dat 100 meter verder misschien dat is aangespoeld, wat u graag voor uw aquarium zou willen meenemen. Een stuk hout met zandmossels, stukken kurk begroeid met anjelieren of poliepen, of wat uit het zand losgewoelde sagartia's; dit zijn namelijk vaak voorkomende vondsten.

Na hetgeen u hier boven gelezen heeft, rijst natuurlijk de vraag hoe dit alles te doen. Wel, we gaan nu eens gezamenlijk een frisse strandwandeling maken. Daartoe stappen we bij Scheveningen van de Boulevard af en begeven ons in de richting Katwijk.

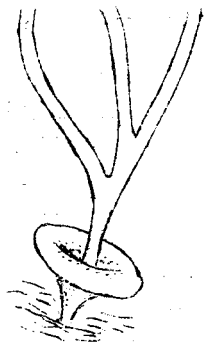
Deel II, LANGS DE VLOEDLIJN

Enkele dagen waait er al een fikse wind uit het noord-westen, dus gaan wij, en dit is een vaste stelregel, ongeveer een uur na hoogwater het strand op. Deze wind staat echter loodrecht op onze kust en stuwt het bovenwater met een behoorlijke snelheid naar het strand, alles meeslepende wat drijft. Nu is het zaak te weten waarop wij te letten hebben. Het eerste dat opvalt, is de masse aangespoelde va-

ten en kisten, manden, stukken hout en wierbossen. Dit alles kan belangrijk zijn. Laten we eerst die kist daar eens gaan bekijken, die ziet er mooi begroeid uit, van buiten met groenwier, maar binnenin is het nog interessanter. Daar zitten naast veel zeepokken wat poliepenkolonies (*Tubularia*) met de prachtige donkerroze bloemvormige poliepjes, waartussen een naaktslakje van de zelfde kleur (*Cratena aurantia* (A. & H.)). (Ook wel genoemd: Amphorina; de nederlandse naam is: Het gevederde of zacht gedoornde zeeslakje. Red.)

Deze dieren zijn het beste te houden in een klein bakje. Dit is dus al een aardig succesje. Maar, na onze potjes met dit moois gevuld te hebben, gaan we weer verder en besteden nu wat aandacht aan de grote bossen wier. Die zien er uit als inelkaar gedraaide riemen of platte veters. Dit is riemwier (*Himantalia lorea* Lyngb.) en afkomstig van de engelse en franse kanaalkust, waar de herfststormen het losrukken. Door de getijdenstroom, die van Zuid naar Noord loopt, wordt het de Noordzee binnen gestuwd, waarna het, door de hulp van de aalvaardige wind aan onze voeten is komen te liggen.

Een 'fijnproever' gaat hieraan niet voorbij; ergens in deze onmogelijke warwinkel aan veel schoons verborgen zitten. Het riemwier heeft namelijk een merkwaardig paddestoel-ormig voetje, waarmee het aan de stenen is gehecht. Om dit riemwieroetje is het ons juist te doen. Vaak zijn deze begroeid met verschillende prachtige, kleine vormen van roodwieren, korstwieren en kolonies van mosdiertjes, waartussen weer allerlei wormen, kleine kreeftachtigen en kleine weekdieren leven. Dit alles is hier op het strand niet zo erg best te zien, dus gaat dit ook in een van de potjes; thuis zal dit wel aan een nader onderzoek worden onderworpen. Zo trekken we zoekend en van

Riemwieroetje

Pl. 5

de wind en het golvenspel genietend halve de rijk
voorzien vloedlijn.

Kijk, daar ligt iets, dat een hoogtepunt is voor
iedere (biologische) strandjutterij: een kurkenbos.
Dit is een drijver, die door de franse vissers aan
hun netten gebruikt worden. Het is een verzameling
kurkschijven, waardoor een stok is gestoken, met wat
touw samengebonden. Ook deze zijn dikwijls prachtig
begroeid met wier, poliepen-kolonies, of anemonen;
soms de prachtige *Anemonia sulcata*. Deze kurkenbos
gaat natuurlijk in z'n geheel mee en wordt thuis
uitgeplozen. Als de bak groot genoeg is, gaat hij
er zo in zijn geheel in en dan maar afwachten wat
er alzo uit de verschillende hoekjes en gaatjes ko-
men wil. Meestal zijn dit kreeftachtigen, o.a. het
Porceleinkrabbetje (*Porcellana longicornis* L.), ver-
schillende wormen en kleine zeeëgels.

Zo al speurend en genietend zijn we een flink
eind weg getippeld en het is tijd om aan de terug-
tocht te denken. Inmiddels is het water een flink
eind gezakt en we zullen langs de waterlijn terug
gaan, om de eventueel nog aanspoelende zaken te on-
derzoeken. Dit is lang zo veel niet als we aan de
vloedlijn vonden, maar vaak verser en van andere
 aard. Hier treft men nogal eens verschillende ane-
monen aan, sagartia's of anjelieren, die niet op
het water drijven, maar er in zwéven, zodat zij ook
niet zo hoog aan land worden gezet. Anemonen ver-
plaatsen zich op deze wijze wel vaker, door zich
als het ware op te blazen met water, waardoor hun
soortelijk gewicht gelijk wordt aan dat van het zee-
water. Als de storm niet te hevig en langdurig is
geweest, zijn ze nog wel in goede conditie. Doe ze
echter nooit direct in de bak, maar zet ze liever
eerst even apart, om te kijken of ze onbeschadigd
zijn.

Het lege maag en volle tas zijn we bij ons uit-
gangspunt aangekomen en van daaruit zo snel mogelijk
de koffietafel op te zoeken, met het vaste voornemen
spoedig terug te komen, maar dan liefst bij een an-
dere wind, die weer nieuw en nog lijkelijker biedt.

BOEKBESPREKINGEN

WELKE VIS IS DAT ? (Nederland, Centr. en W.-Europa)

Jos Ruting.

Uitg.: N.V. W.J.Thieme & Cie, Zutphen, 1958. f 4,90.
14 x 20 cm; 216 pag.; zeer veel zwart-wit tekeningen; 4 platen met 29 gekleurde afbeeldingen. Veel schema's, tabellen, enz.

Dit boek gaat over zoetwatervissen. Uw redacteur acht zich niet in staat het goed te recenseren. WIE ?

OLD FOURLEGS. THE STORY OF THE COELACANTH.

(Oude viervoeters. De geschiedenis van de Coelacanth)

Prof. J.L.B.Smith.

Uitg.: Pan Books Ltd., London, 1958.
18 x 10,5 cm; 284 pag.; 8 pl.; 7 fign.; f 2,-.

Het betreft hier de 'pocket-editie' van de luxe uitgave die bij Longmans & Green verscheen. Die bevat geen letter en geen illustratie meer en kost op de kop af zes maal zo veel !

In 1938 werd bij Zuid-Afrika een zeer merkwaardige vis gevangen. Prof. Smith stelde vast dat het een Coelacanth moest zijn, waarvan de geleerden meenden, dat hij al 50 miljoen jaren geleden was uitgestorven. Men neemt tegenwoordig aan, dat al het leven op aarde in zee is ontstaan. En men beschouwt de Coelacanth, wiens vinnen een gebeente bevatten, dat enigszins aan pootjes doet denken, als de voorvader van de viervoetige dieren op het land.

Prof. Smith heeft er zijn levenswerk van gemaakt om nog meer van deze dieren levend te vinden. Hij strooide duizenden pamfletten uit en stelde grote beloningen in het vooruitzicht. Toch duurde het nog 14 jaar voor hij de volgende te zien kreeg. Er zijn nu inmiddels 9 exemplaren gevangen, waarvan er 7 op laboratoria in Parijs worden bestudeerd.

U kunt nu de avonturen van Prof. Smith meebeleven; geen mens had het verhaal beter kunnen doen.

SHORE LIFE, FISHES, CLOUDS AND WEATHER

H.Trevor Jones.

Uitg.: Frederick Warne & Co.Ltd., London, 1952.
12,5 x 19 cm; VII + 71 pag.; geïllustreerd; f 2,30.

Als u dit boekje persée kopen wilt, moet u het zelf weten, maar wij raden het u niet aan. Het is ons niet duidelijk wie er iets aan zou kunnen hebben. Het is keurig verzorgd, maar de inhoud is een samenraapsel zonder enig verband.

V E R S C H E N E N B O E K E N

(Zo mogelijk volgt binnenkort een bespreking.)

VOGELLEVEN LANGS DE KUST J.P.Strijbos

Uitg.: L.J.Veen, Amsterdam, 1958.
172 pag.; 51 nieuwe foto's; Geb. f 4,50.

THAMES ESTUARY (Wadden van de Thames)

William Edison

Uitg.: Robert Hale Ltd., London, 1954.
XII + 211 pag.; 18 sh. (+ f 11,-.)

Collins POCKET GUIDE TO THE SEA SHORE

(Zakboek voor het strand)

John H.Barrett en C.M.Yonge.

Uitg.: William Collins, Sons & Co.Ltd., London, 1958
19,5 x 13 cm; 272 pag.; 80 platen; 25 sh. (+ f 15,-)

PACIFIC SEA SHELLS (Herz.uitg.)

S.W.Tinker

Uitg.: Charles E.Tuttle Co., Rutland, VT., USA, 1958
240 pag., geïll., \$ 3,25 (+ f 14,50).

Behandelt de meest voorkomende schelpen van Hawaii en het zuiden en westen van de Grote Oceaan.

MEER UND STRAND, 2e ed. 1957

Fritz Gessner

Uitg.: VEB Deutscher Verl. der Wissensch. Berlin.
17 x 23,5 cm; IX + 426 pag.; 211 afbn. en foto's.
10 gekleurde platen. f 16,50.

VERWIJDER DOOD VOER DAT NA ENKELE UREN NOG NIET IS
OPGEGETEN, UIT UW AQUARIUM !